

**ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱԿՈՆԱԿԱՆ)
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

**Հաստատում եմ՝
Տնտեսագիտության և բիզնեսի
Ինստիտուտի տնօրեն
ժ.Բ. Արամյան
«3» 18 հունիսի 2024 թ.**

Ինստիտուտ՝ Տնտեսագիտության և բիզնեսի

**Ամբիոն՝ Տնտեսագիտության տեսության և անցումային
շրջանի տնտեսության հիմնախնդիրների**

**Հեղինակ՝ Գրիգորյան Մանիշակ Սերյոժայի, Կ.Գ.Թ.,
դոցենտ**

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

**Դասընթաց՝ Монетарная политика (Դրամավարկային
քաղաքականություն)**

**Մագիստրոս կրթական ծրագիր՝ Կիրառական
տնտեսագիտություն**

Դասիչ մասնագիտություն՝ 38.04.01. Տնտեսագիտություն

Դասընթացի անոտացիան

«Դրամավարկային քաղաքականություն» դասընթացը նախատեսված է «Քաղաքական տնտեսագիտություն» մասնագիտացմամբ 1 կուրսի մագիստրատուրայի ուսանողների համար և իր մեջ է ներառում դրամավարկային տեսության և դրամավարկային քաղաքականության իրականացման մի շարք խնդիրների խորացված ուսումնասիրություն և վերլուծություն:

Դասախոսությունների ընթացքում ենթադրվում է դրամավարկային տեսության, նոր քեյնսյան տեսության շրջանակներում դրամավարկային քաղաքականության իրականացման վերլուծության իրականացում և վերջինիս ազդեցության՝ գնաճի, բիզնես ցիկլի և հասարակության բարեկեցության վրա, խորացված ուսումնասիրություն: Դասընթացի շրջանակներում նախատեսվում է նաև դրամավարկային քաղաքականության փոխանցումային մեխանիզմների, դրամավարկային քաղաքականության ռազմավարությունների, ՀՀ ԿԲ-ի փորձի խորացված վերլուծություն, դասական նոր-քեյնսյան մոդելի կառուցում և մոդելի շրջանակներում դրամավարկային քաղաքականության մշակում, հնարավոր ազդեցությունների գնահատում:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

Դրամավարկային քաղաքականությունը, որն իրականացվում է այնպիսի կենտրոնական բանկերի կողմից, ինչպիսիք են օրինակ ԱՄՆ Դաշնային պահուստային համակարգը, Եվրոպական կենտրոնական բանկը, հանդիսանում է գնաճի և տնտեսական աճի ապահովման հիմնական գործիք: Հայաստանում ևս, դրամավարկային քաղաքականության հիմնական նպատակը հանդիսանում է ցածր և կայուն գնաճի ապահովումը:

Ճգնաժամային իրավիճակներում, օրինակ, երբ ամբողջական պահանջարկը անկում է ապրում, քաղաքականություն մշակողները էժանացնում են փողի գինը: Դրամավարկային քաղաքականությունը սովորաբար լինում է հակացիկլիկ: Սակայն, համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը և համաճարակով պայմանավորված տնտեսական ճգնաժամը ընդգծեցին մի շարք կենտրոնական բանկերի համար պայմանական դրամավարկային քաղաքականության սահմանափակումները: Մասնավորապես, քաղաքականության տոկոսադրույքների նվազեցումը և վերջինիս զրոյական մակարդակի սահմանումը սահմանափակեցին տոկոսադրույքների հետագա նվազման և դրա հետևանքով տնտեսական վերականգման հնարավորությունները: Փաստացի զարգացումները կարևորեցին

դրամավարկային քաղաքականության ոչ պայմանական գործիքների ներդրումը և զարգացումը:

Դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են դրամավարկային քաղաքականության փոխանցումային մեխանիզմները՝ փակ և բաց տնտեսություններում, դրամավարկային քաղաքականության տարբեր ռազմավարությունները, վերջիններիս սահմանափակումները, առավելությունները և թերությունները: Նախատեսվում է զարգացնել պարզ նոր-քեյնսյան մակրոտնտեսական մոդել, գծայնացնել և լուծել Matlab միջավայրում: Այնուհետև մոդելում դիտարկել տարբեր մակրոտնտեսական շուկերի ազդեցությունները տնտեսության վրա և դրան համապատասխան իրականացվող դրամավարկային քաղաքականության արձագանքները: Նախատեսվում է քննարկել և վերլուծել ՀՀ ԿԲ կողմից գնաճի նպատակադրման ռազմավարության ներքո կիրառվող եռամսյակային կանխատեսումների մոդելը:

Դասընթացի **նպատակն է** ուսանողներին տալ խորացված գիտելիքներ՝ դրամավարկային տեսությունների և մոդելների մասին, զարգացնել նոր-քեյնսյան պարզ վերլուծական մոդել, գնահատելու իրականացվող դրամավարկային քաղաքականության ազդեցությունը մակրոտնտեսական տարբեր փոփոխականների վրա, գտնել օպտիալ հակացիկլիկ դրամավարկային քաղաքականության արձագանքի կանոն: Դասընթացի ուսումնասիրումը թույլ կտա նաև դրամավարկային քաղաքականության վերլուծության կարողություն:

Դասընթացի ուսումնասիրման **խնդիրներն են**.

1. Հաշվի առնելով փաստացի մակրոտնտեսական իրավիճակը ցանկալի դրամավարկային քաղաքականության իրականացման առաջարկի մշակում:
2. Տարբեր երկրների կողմից իրականացվող դրամավարկային քաղաքականությունների մեկնաբանում:
3. Տարբեր կենտրոնական բանկերի կողմից ընտրված դրամավարկային քաղաքականության ռազմավարության և դրամավարկային քաղաքականության իրականացման այս կամ այն գործիքի կիրառման հիմնավորում:
4. Պայմանական դրամավարկային քաղաքականության իրականացման համապատասխան՝ նոր-քեյնսյան մոդելի ընտրություն և օպտիմալ դրամավարկային քաղաքականության կանոնի որոշում:

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան

Դասընթացի օբյեկտը ՀՀ դրամավարկային քաղաքականությունն է, իսկ առարկան՝ ՀՀ դրամավարկային քաղաքականության առանձնահատկությունները:

Դասընթացի մուտքային պահանջները

Դասընթացն ուսումնասիրելու համար ուսանողին անհրաժեշտ են օտար լեզվի և համակարգչային՝ MS Office Word, Excel, Power Point, ծրագրերի իմացություն, քննադատական և համեմատական վերլուծություններ, մեկնաբանություններ կատարելու ունակություններ, ինչպես նաև բազային գիտելիքներ «Մակրոտնտեսագիտություն», «Տնտեսության պետական կարգավորում» դասընթացներից:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան ՈԱԾ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքները՝

1. Ունի դրամավարկային քաղաքականության վերաբերյալ տեսական գիտելիքներ,
2. Ունի տնտեսական դրամավարկային քաղաքականության իրականացման հիմնական մոդելների և գործիքների մասին գիտելիքներ,
3. Ունի դրամավարկային քաղաքականության՝ գործնականում իրականացման առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ,
4. Գիտի տարբեր կենտրոնական բանկերի կողմից ընտրված դրամավարկային քաղաքականության ռազմավարությունների առանձնահատկությունները:

Հմտությունները՝

1. Կարողանում է դասակարգել դրամավարկային քաղաքականությունների տեսակները:
2. Կարողանում է մեկնաբանել տարբեր երկրների կողմից իրականացվող դրամավարկային քաղաքականությունները:
3. Կարողանում է հիմնավորել տարբեր կենտրոնական բանկերի կողմից ընտրված դրամավարկային քաղաքականության ռազմավարությունը և դրամավարկային քաղաքականության իրականացման այս կամ այն գործիքի կիրառումը:

Կարողունակությունը (կոմպետենցիան)՝

• ինքնուրույնությունը և պատասխանատվությունը՝

1. Ունակ է դրամավարկային քաղաքականությունը քննարկել համապատասխան տնտեսական մոդելների միջոցով:
2. Ունակ է համեմատականներ անցկացնել տարբեր երկրներում իրականացվող դրամավարկային քաղաքականությունների և դրանց գործիքակազմի միջև:
3. Ունակ է տեսական գիտելիքները կիրառել դրամավարկային քաղաքականության միջոցառումներ մշակելիս:
4. Ունակ է որոշել օպտիմալ դրամավարկային քաղաքականության կանոնը և ընտրել Պայմանական դրամավարկային քաղաքականության իրականացման համապատասխան նոր-քայնայան մոդել:

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

Դասընթացը իրենից ներկայացնում է դասախոսությունների ամբողջություն: Դասախոսությունները կարդացվում են սլայդերի ուղեկցությամբ, դասընթացի ժամանակ կազմակերպվում են բանավեճեր:

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «2» ակադեմիական կրեդիտ (72 ակադեմիական ժամ) աշխատատարությամբ, որից 18 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական

ԲՄԿ ՊՈԻՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

պարապմունքների համար: Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 2024-2025 ուսումնական տարվա 1 կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարություն, այդ թվում՝	72
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	18
1.1.1. Դասախոսություններ	18
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում՝	
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	54
1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում՝(նշել)	
1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	
1.2.2.2. Էսսե և ռեֆերատներ	
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	ստուգարք

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսու- թյուններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ

ԲՄԿ ՊՈԻՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

1	2=3+4	3	4
Թեմա 1: Կենտրոնական բանկի դերը, նշանակությունը և անկախությունը: Դրամավարկային քաղաքականության նպատակ, իրականացման ընթացք, գործիքներ և ռազմավարություններ: Որոշումների կայացման ընթացքը ՀՀ ԿԲ-ում:	2	2	
Թեմա 2: IS-LM փոխանցումային մեխանիզմ, տնտեսական քաղաքականություններ փակ տնտեսությունում, փողի պահանջարկի տեսություններ, փողի պահանջարկի գնահատման առանձնահատկությունները ՀՀ ԿԲ-ում:	2	2	
Թեմա 3: Տնտեսական քաղաքականությունները բաց տնտեսությունում՝ կապիտալի մոբիլության և փոխարժեքի ռեժիմի տարբեր պայմաններում: Արտաքին և ներքին հավասարակշռություն:	2	2	
Թեմա 4: Ֆինանսական ծրագրավորման մակրոտնտեսական հայեցակարգ, ծախսերի կրճատման և փոխանցման քաղաքականություններ: Ֆինանսական ծրագրավորման կառուցվածքը, նպատակների և գործիքների ընտրությունը, իրականացման քայլեր: Ֆինանսական հոսքերի աղյուսակ:	2	2	
Թեմա 5: Արժույթային քաղաքականության	2	2	

ԲՄԿ ՊՈԻՀ Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարան

տեսական հիմունքները, փոխարժեքը որպես մակրոտնտեսական անհաշվեկշռվածության կարգավորման փոփոխական, ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից արժույթային քաղաքականության ընտրության սկզբունքները և ՀՀ դրամի փոխարժեքի վարքագիծը և ՀՀ տնտեսության զարգացումները:			
Թեմա 6: Գնահտեսությունների զարգացում, գնահի նպատակադրման ռազմավարություն, վերջինիս տեսակները, ռեժիմները և պայմանները: Ինչ է հայեցողականությունը: Անվանական խարխսխը և դրա անհրաժեշտությունը: Փողի ագրեգատների նպատակադրման ՀՀ փորձը:	2	2	
Թեմա 7: Դասական նոր քեյնսյան մոդելի ներկայացում, տնային տնտեսությունների, ձեռնարկությունների և կենտրոնական բանկի օպտիմիզացիոն խնդրի ներկայացում և լուծում:	2	2	
Թեմա 8: Դասական նոր քեյնսյան մոդելում դրամավարկային քաղաքականության տարբեր կանոնների կիրառում և լուծում: Մոդելի սիմուլյացիա Matlab միջավայրում: Արդյունքների մեկնաբանում:	2	2	
Թեմա 9: ՀՀ ԿԲ եռամսյակային կանխատեսումների մոդել:	2	2	
Ընդամենը	18	18	

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը

Թեմա 1

Կենտրոնական բանկի դերը, նշանակությունը և անկախությունը: Դրամավարկային քաղաքականության նպատակ, իրականացման ընթացք, գործիքներ և ռազմավարություններ: Որոշումների կայացման ընթացքը ՀՀ ԿԲ-ում:

Թեմա 2

IS-LM փոխանցումային մեխանիզմ, տնտեսական քաղաքականություններ փակ տնտեսությունում, փողի պահանջարկի տեսություններ, փողի պահանջարկի գնահատման առանձնահատկությունները ՀՀ ԿԲ-ում:

Թեմա 3

Տնտեսական քաղաքականությունները բաց տնտեսությունում՝ կապիտալի մոբիլության և փոխարժեքի ռեժիմի տարբեր պայմաններում: Արտաքին և ներքին հավասարակշռություն:

Թեմա 4

Ֆինանսական ծրագրավորման մակրոտնտեսական հայեցակարգ, ծախսերի կրճատման և փոխանցման քաղաքականություններ: Ֆինանսական ծրագրավորման կառուցվածքը, նպատակների և գործիքների ընտրությունը, իրականացման քայլեր: Ֆինանսական հոսքերի աղյուսակ:

Թեմա 5

Արժույթային քաղաքականության տեսական հիմունքները, փոխարժեքը որպես մակրոտնտեսական անհաշվեկշռվածության կարգավորման փոփոխական, ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից արժույթային քաղաքականության ընտրության սկզբունքները և ՀՀ դրամի փոխարժեքի վարքագիծը և ՀՀ տնտեսության զարգացումները:

Թեմա 6

Գնաճ տեսությունների զարգացում, գնաճի նպատակադրման ռազմավարություն, վերջինիս տեսակները, ռեժիմները և պայմանները: Ինչ է հայեցողականությունը: Անվանական խարիսխը և դրա անհրաժեշտությունը: Փողի ագրեգատների նպատակադրման ՀՀ փորձը:

Թեմա 7

Դասական նոր քեյնսյան մոդելի ներկայացում, տնային տնտեսությունների, ձեռնարկությունների և կենտրոնական բանկի օպտիմիզացիոն խնդրի ներկայացում և լուծում:

Թեմա 8

Դասական նոր քեյնսյան մոդելում դրամավարկային քաղաքականության տարբեր կանոնների կիրառում և լուծում: Մոդելի սիմուլյացիա Matlab միջավայրում: Արդյունքների մեկնաբանում:

Թեմա 9

ՀՀ ԿԲ եռամսյակային կանխատեսումների մոդել:

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ՝

Հիմնական գրականություն՝

1. **Galí J.(2008)**. Monetary Policy, Inflation,and the Business Cycle. Princeton University Press Princeton and Oxford.
2. **Walsh C. (2010)**. Monetary Theory and Policy. Third Edition.The MIT Press Cambridge Massachusetts
3. **Andrew B. Abel, Ben Bernanke**, Macroeconomics, Published by Addison-Wesley, 2011, chap. 12-15.
4. **Mankiw N. Gregory**, Macroeconomics, Eight Edition, Worth Publishers, 2012, chap. 15-16.
5. **Jeffrey D. Sacks, Felipe B. Larrain**, Macroeconomics in the Global Economy, Prentice-Hall. 1993, chap. 19.

6. **David Romer**, Advanced Macroeconomics, Fourth Edition, McGraw-Hill Series Economics, 2011, chap. 10-12.

Տեղեկատվական ռեսուրսներ՝

- www.armstat.am
- www.cba.am
- www.gov.am
- www.arlis.am
- www.minfin.am
- www.imf.org
- www.worldbank.org
- www.data.worldbank.org
- <http://www.ereport.ru>